

အဆင့်

၁

တစ်ဖက်သို့ သွန်ညှိဖွဲ့စည်းရန် ကျင့်စဉ်စုံလင်စီသန့်

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

The Asia Foundation

လံာ်သိာ်ညိာ်အံးဘာ်တၢ်ရဲာ်ကျဲးကွဲးထူးထီာ်အီၤလၢ

အ့ၣ်ရီၤဖိာ်ဒုၣ်ရဲာ်ဒီးပှၤသ့ပှၤဘာ် Paul A. R. Hobson ယုာ်ဒီး
ပှၤအမံၤအိာ်ဖျါလၢလံာ်တဖာ်

Matthew Arnold
Nicola Williams
Lea Lybecker
Kyaw Myo Oo

လံာ်သိာ်ညိာ်အံးဘာ်တၢ်ဆိာ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢကီၢ်အမဲရကၤ
ထံဖိကီၢ်ဖိကၢၤခိဖျိကီၢ်အမဲရကၤထံဂုၤကီၢ်ဂၤတၢ်ဂုၤထီာ်ပသီထီာ်
ကရၢန့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤပာ်ယုာ်လၢလံာ်သိာ်ညိာ်အပူၤတဖာ်
မ့ၢ်ဝဲအ့ၣ်ရီၤဖိာ်ဒုၣ်ရဲာ်အတၢ်ပာ်သးဒီးတမ့ၢ်လၢခါာ်စးဝဲကီၢ်အမဲ
ရကၤထံဂုၤကီၢ်ဂၤတၢ်ဂုၤထီာ်ပသီထီာ်ကရၢ(မ့တမ့ၢ်)အမဲရကၤ
ကီၢ်စၢၤဖိာ်ပဒိာ်အတၢ်ထံာ်တၢ်ပာ်သးဘာ်.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

လံာ်တၢ်မၤလိကျၢ်ဘၢဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်

- ၁ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်သနူစံးတၢ်န့ၣ်
မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်
- ၂ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကျိၣ်စ့ၣ်ဝီသနူစံးတၢ်န့ၣ်
မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်
- ၃ စိၤဆၢကတီၢ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ
လၢကီၢ်ပယီၤပူၤဖဲၣ်ဒရၢၣ်
ကျိၣ်စ့ၣ်ဝီအက့ၢ်အဂီၢ်
မၤအသးဒ်လဲၣ်

ဝီဂ်သြသ့ၣ်တဖၣ်လၢ လံာ်တၢ်မၤလိအံၤအပူၤ

တၢ်ထုးစ့ၤလီၤလီၢ်ခါၣ်သးအတၢ်ဖိၣ်ပံးပံးပျံၤ

မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤဒီးတၢ်မၤမုၢ်ဒါလၢလီၢ်ခါၣ်သးပဒိၣ်ဆူစုတီၤဖိလၢ မ့တမ့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျၢတဖၣ်တတ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကမၤဝဲ ကဗျၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်စ့ၤဟဲန့ၣ်လၢကျဲအဂ့ၤအဂၤ

တၢ်နီၤလီၤတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်ကျိၣ်စ့တဖၣ်လၢကီၢ်ခိဒိၣ်ဒီးကီၢ်ဖဲၣ်တဖၣ်ထၢန့ၢ်ဝဲတဖၣ်.

မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ကရၢ

တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ကရၢဂီၤတမံၤပီၤလၢထံၣ်ဂျၢကီၢ်သးဟီၣ် ကဝီၤတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤခိဖျိတၢ်ထီၣ်ယုမၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုအီၤလၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒီး ကွၢ်ဂီၤအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထီၣ်ယုတၢ်တုၤသိးထဲသိး

တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤလၢလၢပာ်ပုၣ်ဝဲလၢတၢ်ဂံၢ်ဒုးထီၣ်တၢ်အပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ထီၣ်ယုဝဲ တၢ်တုၤသိးထဲသိး.

ဖဲၣ်ဒုရၢၣ်လံာ်စၢ်သန့

ဖဲၣ်ဒုရၢၣ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်ပဒိၣ်အကွၢ်အဂီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢကီၢ်ခိဒိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤဒီးကီၢ်ဖဲၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤသးကွၢ်ဂီၤလၢပဒိၣ်ကိးပတီၢ်ဖဲလၢအိၣ်ဝဲဒီး တၢ်သဘျၢတနီၤ,ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤအဝဲသ့ၣ်လၢစံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်တၢ်ဟမုၢ်ဒါတၢ်မၤ တဖၣ်.(မ့ၢ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်သန့လၢအလီၤဆိလိာ်အသးဒီးတကီၢ်ခိဒိၣ်န့ၣ်လီၤ).

ဝီရိယသွန်တဖန်လၢ လံာ်တၢ်မၤလိအံၤအပူၤ

ဖဲဒ်ဒေရၢန်ကျိန်စ့သန့

ဖဲဒ်ဒေရၢန်ကျိန်စ့သန့စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကီၢ်စၢဖျိန်ပဒိန်ဒီးကီၢ်ဖဲဒ်ပဒိန်တဖန်အဘၢၣ်စၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်ဝဲတၢ်သ့စ့ကျိန်စ့ဒီးတၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့အစိကမိၤ, ကျိန်စ့ဟဲန့ၣ်တဖန်တၢ်နီၤလီၤအိၤအကျိၤအကျဲၤ, တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢကျိန်စ့, ဒီးတၢ်ဆၢခိကျိန်စ့တဖန်န့ၣ်လီၤ.

ကျိန်စ့တၢ်မၤစၢ

ကျိန်စ့တၢ်မၤစၢစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်သးအိၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢကျိန်စ့မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢစ့ဘျၢလီၤလၢပဒိန်အဝဲၤကျိၤတဖန်အဘၢၣ်စၢမ့တမ့ၢ်ထံကီၢ်တဘျီအပဒိန်ဒီးထံကီၢ်အါဘျီဟံၣ်ဖျိန်ကရၢအဘၢၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါတၢ်သးအိၣ်ဟ့ၣ်မၤစၢစ့လီၤဆူကမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိမ့တမ့ၢ်ပျၢနီၣ်တဂၤအိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအိၤလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢကျိန်စ့န့ၣ်လီၤ. ကရၢတဖုလၢအဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢကျိန်စ့န့ၣ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ်ဒ်အမ့ၢ်ကျိန်စ့ဟးထီၣ်ဒီးကရၢလၢအဒီးန့ၣ်တူၢ်လိာ်တၢ်မၤစၢစ့န့ၣ်တၢ်ပၢ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်ကျိန်စ့ဟဲန့ၣ်လီၤ.

ပျၢဂ့ၢ်ဝီကရၢ

တၢ်ပၢ်လီၤပျၢဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ- ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲပျၢဂ့ၢ်ဝီအတၢ်မၤစၢဆိၣ်ထွဲဒ်အမ့ၢ်ဆူၣ်ချ့, ကူၣ်သ့, ပျၢဂ့ၢ်ဝီတၢ်တိစၢမၤစၢ, ဒီးပျၢဂ့ၢ်ဝီတၢ်အုၣ်ကိၤတဖန်.

ဝီရိယသွန်တဖန်လၢ လံာ်တၢ်မၤလိအံၤအပူၤ

တၢ်သုၤစွဲကျိၣ်စ့တၢ်စိတၢ်ကမိၤ

တၢ်စူးကါသုၤစွဲကျိၣ်စ့တၢ်စိတၢ်ကမိၤအကျိၣ်စ့ဂံၢ်ဘါလၢဟဲ နှဲတဖန်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သုးထီထီၣ်
မၤလၢပွဲၤထံကီၢ်အပတီၢ်တၢ်ပညိၣ်လၢတၢ်ပာ်လီၤယၢ်အီၤတဖန်.

တၢ်နီၤလီၤတၢ်ခိတၢ်သွဲတဖန်

မ့ၢ်ဝဲကီၢ်စ့ဖျိၣ်ဒီးကီၢ်စ့အပဒိၣ်တဖန်လၢအထၢန့ၢ်ဝဲတၢ်ခိတၢ်သွဲတမံၤယီၤ-အဒိ,
နီၢ်တကၤစ့ဟဲန့ၣ်အဒိဒီးတၢ်ဆါတၢ်ပူၤအခိတဖန်

တၢ်မၤယုၤမၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုတၢ်ခိတၢ်သွဲ

တၢ်မၤဂီၢ်က့ၤတၢ်လီၢ်လၢအဒိဒီးန့ၢ်ဝဲတၢ်ခိတၢ်သွဲစ့ဖိးဒုဒီးန့ၢ်တၢ်ခိတၢ်သွဲအါတၢ်လီၢ်တ
ဖန်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒ်သိးတၢ်ထၢတၢ်ခိဒီးအလုၢ်အပူၤတဖန်ကမ့ၢ်တၢ်
တမံၤယီၤလၢကီၢ်စ့ဟဲတၢ်ကဝီၢ်အပူၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၤလီၤကျိၣ်စ့ဟဲန့ၣ်

တၢ်နီၤလီၤဝဲကျိၣ်စ့ဟဲန့ၣ်လီၤအမူးကယၢတဖန်(တၢ်ခိကျိၣ်စ့,ဒီးကျိၣ်စ့
လၢတမ့ၢ်တၢ်အခိ)ဆူကီၢ်စ့ဖျိၣ်ပဒိၣ်,ကီၢ်စ့ပဒိၣ်ဒီးလီၢ်ဟီၣ်ကဝီၢ်ပဒိၣ်တဖန်.

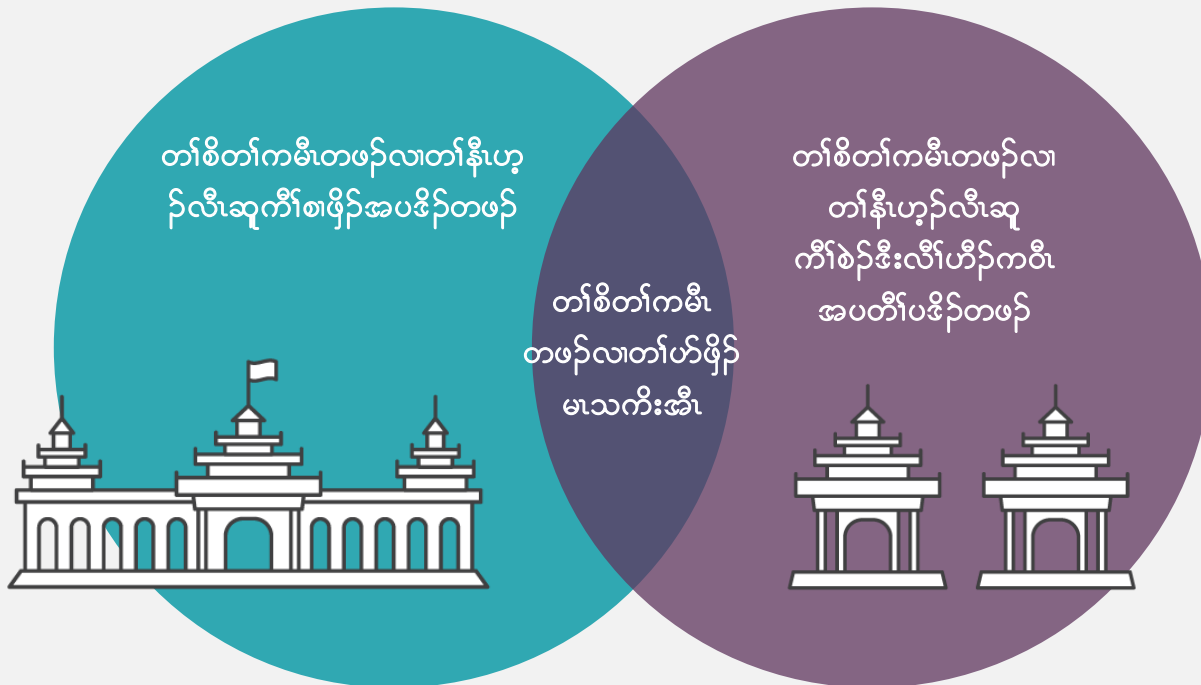
တၢ်ဆုၤဟ့ၣ်လီၤကျိၣ်စ့ဟဲန့ၣ်

ကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုးလၢ(တၢ်အခိကျိၣ်စ့,ဒီးကျိၣ်စ့လၢတမ့ၢ်တၢ်အခိ)
တဖန်တၢ်ဆုၤဟ့ၣ်လီၤဆူပဒိၣ်တပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အဘၣ်စၢၤ.

ဖဲာ်ဒရဲာ်သနူစံးတဲာ်န့ာ်မ့ာ်မနုးလဲာ်

ဖဲာ်ဒရဲာ်သနူ

ဖဲာ်ဒရဲာ်တဲာ်ပဲာ်တဲာ်ဆ့ာ်အက့ာ်အဂီုန့ာ်(မ့ာ်တဲာ်လဲာ်ထီဒါလိာ်အသးဒီးတဲာ်ကီာ်ဧါသနူက့ာ်ဂီု)ဒီးအိာ်ဝဲဒီးတဲာ်သ့ာ်ထီာ်ဆီလီုတဲာ်ပဲာ်ဆ့ာ်က့ာ်ဂီုလဲာ်တဖာ်,ဒီးပဒိာ်ကိးပတီာ်ဒီးအိာ်ဝဲဒဲာ်ဒီးတဲာ်စိကမိးသဘူတနီုယုာ်ဒီးတဲာ်နီုဖးလီုတဲာ်စံာ်ညီာ်ဆဲာ်တဲာ်ပဲာ်ခဲးယာ်မူဒါတဲာ်မဲာ်တဖာ်န့ာ်လီု.

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ လက်တွေ့အကျိုးအမြတ်

- အစွဲကတော်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အတိုင်းလက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာတွင်အကျိုးအမြတ်
တော်ဝင်အရင်းအမြစ်အိုင်ဝန်ခွင့်လက်ကိုင်ခွင့်နှင့်အစုပျူနှင့်လီ။
- အိုင်ဝန်ခွင့်အတိုင်းကွဲပြားလီလီခိုင်ခိုင်ထုံးတမ်းကျင့်သုံးခွင့်နှင့်။
- အိုင်ဝန်ခွင့်အတိုင်းလီလီချိန်ခွင့်အကျိုးစွန့်ဝိတ်စိတ်ကမီသွန်တဖန်လီ
ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အတိုင်းအဘဉ်စာနှင့်လီ။
- ချိန်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်ပိုင်ဆိုင်မှု၊-တပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်အသိမ်းခွင့်ခွင့်စားသွန်တဖန်လီ
ကီခိုင်ခွင့်မတမီကီခိုင်ခွင့်တဖန်လီ
ကလီလီလီပိုင်ဆိုင်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်အလီလီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ
ထံကီခိုင်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်နှင့်လီ။
- သန့်တခါအံ့အကွဲအကီနှင့်မိုင်ခွင့်လီလီကျင့်သုံးခွင့်ခွင့်စားသ
ဘဉ်ဘဉ်သွန်တဖန်လီပိုင်ဆိုင်ခွင့်အဘဉ်စာနှင့်လီ။

ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အတိုင်းအကျိုးအမြတ်

- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အိုင်ဝန်ခွင့်
အစွဲကတော်လီလီခွင့်(မတမီ)
ဖွဲ့စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်(မတမီ)
ကီခိုင်ခွင့်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်လီ။
- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အိုင်ဝန်ခွင့်အလီလီကတီ
ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်အဘဉ်စာနှင့်လီ။
နံ့ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်အဘဉ်စာနှင့်လီ။
နံ့ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်အဘဉ်စာနှင့်လီ။
နံ့ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အိုင်ဝန်ခွင့်အဘဉ်စာနှင့်လီ။

ဖဲာ်ဒရဲာ်ကျိာ်စ့ဂ့ာ်ဝီသနူစံးတဲာ်န့ာ်မ့ာ်တဲာ်ဒဲးလဲာ်

ဖဲာ်ဒရဲာ်ကျိာ်စ့ဂ့ာ်ဝီန့ာ်

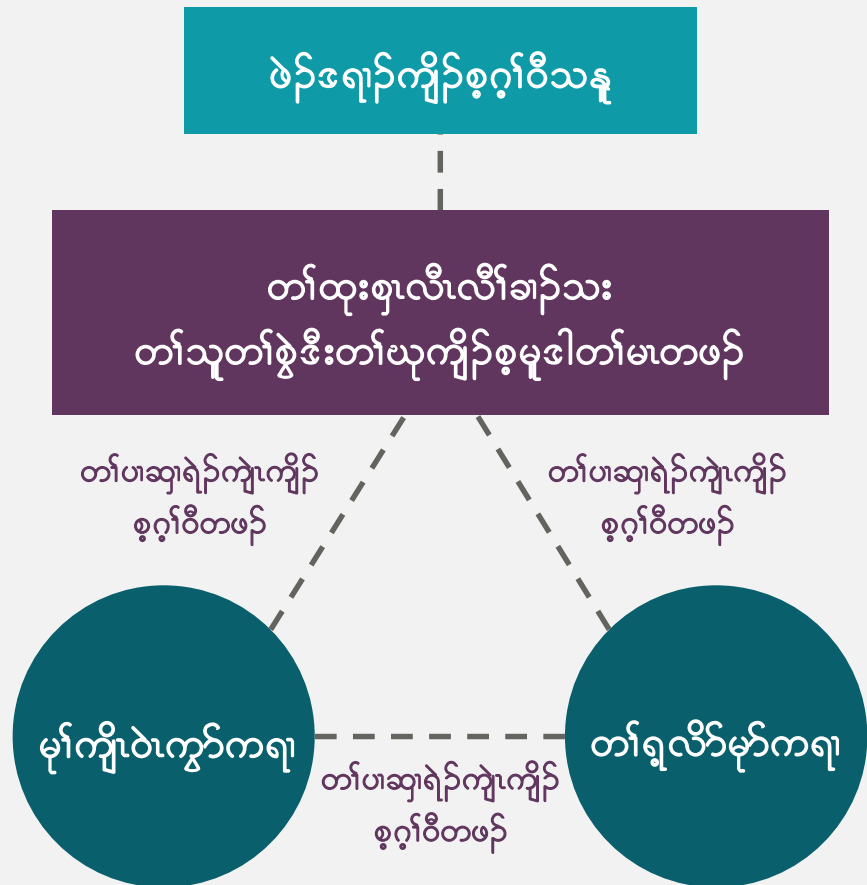
အတကျိာ်လဲာ်န့ာ်ဒံး

တဲာ်ထုးစ့းလီလီာ်ခဲာ်သးတဲာ်စိတဲာ်
ကမီဒီးမူဒါတဲာ်မဲာ်တဖာ်လီာ်မ့ာ်ဝဲ

တဲာ်ပဲာ်ဆ့ာ်ရဲာ်ကျဲာ် ကျိာ်စ့ဂ့ာ်ဝီတဖာ်

လဲာ်ထံာ်ပဲာ်ဒိာ်တပတီာ်ဒီး

တပတီာ်အဘဲာ်စဲာ်န့ာ်လီာ်

တၢ်ကတိၤလၢပှၤသ့ပှၤဘၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဝဲးထံး

...အါဒၣ်တက့ၢ်ဖဲၣ်ဒရၣ်ရၣ်ထံးကီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢတၢ်သူတၢ်စွဲတၢ်စိတၢ်ကမိၤ
လၢပဒိၣ်တပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အပူၤလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်ပတၢ်ပြးတၢ်မၤပၤအကဝီၤပူၤန့ၣ်
တဖိၣ်ယံးဝဲတုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်.ဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိး,ပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်န့ၣ်သါပၤဘၣ်ဝဲ
တၢ်သူတၢ်စွဲထီၣ်ရီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ,ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်တဖၣ်စူးကါဝဲအဝဲသ့ၣ်
တၢ်သူတၢ်စွဲထီၣ်ရီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤဒီးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢကျိၣ်စ့တဖၣ်ဆူကီၢ်ဖဲၣ်
လၢအမၤတၢ်ပၤဟီၣ်ကဝီၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဒ်သိးကမၤလၢပျဲထီၣ်တၢ်ပၤလီၤဃာ်တၢ်ပညိၣ်တဖၣ်
ဖဲတၢ်မၤတနီၤလၢလီၢ်ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်မၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition)*. Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press. P.100.

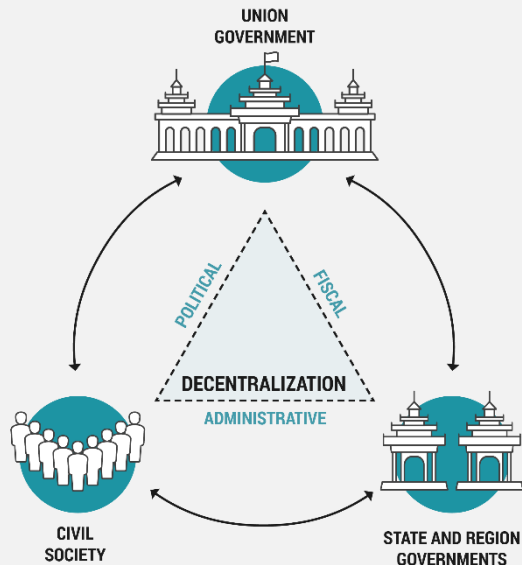
ဖဲာ်ဒရဲာ်ကျိာ်စ့ဂ့ာ်ဝီစံးတဲာ်န့ာ်မ့ာ်တဲာ်ဒဲာ်လဲာ်

ဖဲာ်ဒရဲာ်ကျိာ်စ့ဂ့ာ်ဝီဂံာ်ဘါခိာ်သ့ာ်တဖာ်

တၢ်ထုးစ့ၤလီၤလီၢ်ခၢ်သးအတၢ်ဖီၣ် လံးပျံၤလၢကီၢ်ပံၤယီၤပူၤ

ကီၢ်ပံၤယီၤန့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲပဒိၣ်တၢ်ပတၢ်ပြးအကျဲလၢ
တၢ်ထုးစ့ၤလီၤလီၢ်ခၢ်သးအတၢ်ဖီၣ်ပျံၤ
တဆိတဆိဒီးကယိကယိန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ဝံၣ်ခံက့ၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ထုးစ့ၤလီၤလီၢ်ခၢ်သးအတၢ်ဖီၣ် လံးပျံၤ

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သဲစးဘျီၣ်ဒိၣ်

- ကီၢ်စဲၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ်တဖၣ်
- ဘျီၣ်ဒိၣ်မူဒါတၢ်မၤတဖၣ်ဒ်အိၣ်ဖျါဝဲလၢလံာ်တံၤရဲၣ်လၢ
၂၀၀၈န့ၣ်လံာ်(၂)အပူၤလၢတၢ်ဘျီၣ်ဘၣ်အီၤဝဲ ၂၀၁၅န့ၣ်

တၢ်ပတၢ်ပြး

- ကိတိာ်ခိၣ်ကျၢၢ်ဒီးကိတိာ်ကရၢ
- ပာ်ပြးမူဒါတၢ်မၤတဖၣ်ဒ်အိၣ်ဖျါလၢလံာ်တံၤရဲၣ်(၂)အပူၤ,
(မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးခိၣ်တယၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်သူတၢ်စ့မူဒါတဖၣ်)
- တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤနီၢ်ဂံၢ်(၅)ဟ်ဖျါထီၣ်ကီၢ်စဲၣ်ဒီး
ကီၢ်ခိၣ်အပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့အခွဲးအယၢ်
သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးစ့တၢ်ဟဲန့ၣ်အကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်.

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု

- ကီၢ်ခိၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢ
ကီၢ်စၢဖျိၣ်အဖီလၢ်

တၢ်ဆိလီၤပာ်လီၤလီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်တအိၣ်ဝဲဒၣ်တဖၣ်.

အခဲအံၤကီၢ်ပံၤယီၤအိၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤတၢ်ပတၢ်ဆုၤဘၣ်ဆၣ်ဒီး
လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်တအိၣ်ဘၣ်

ကိုးပံ့ပံ့ထံဖိကိုးကစာကိုးစာဖွင့်အဂံင်ခိင်ထံး တင်ဘျာသဲစးခိင်သ့ၣ်

၂၀၀၈နံၣ်

တင်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤစရီ

- ၁ ကိုးစာဖွင့်ကိုးပခိင်အတင်စိတင်ကမိးဒီးမူဒါတင်မၤတဖၣ်အစရီဒ်အသနာၣ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်
  - မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အသနာၣ်
  - ပုၤဂ့ၢ်ဝီအသနာၣ်
  - တင်ထုးထီၣ်တင်ဂံၢ်တင်ဘါ,လီၤသဟီၣ်ဒီးစါထးအသနာၣ်
  - တင်ပၤဆျာရဲၣ်ကျဲၤအသနာၣ်(တင်ပၤတင်ပြးအကလုာ်အကလုာ်)
- ၂ ကိုးစဲၣ်ဒီးကိုးခိၣ်တဖၣ်တင်စိတင်ကမိးဒီးမူဒါတင်မၤတဖၣ်အစရီဒ်အသနာၣ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်(ဒ်လၢထးအသိး)
- ၅ ကိုးစဲၣ်ဒီးကိုးခိၣ်တဖၣ်တင်ခိတင်သွဲဒီးကျိၣ်စ့တင်ဟဲန့ၢ်တဖၣ်အစရီ

ကိုးပယီထံဖိကိုးကစာ်ကိုးစာ်ဖိဉ်အဂံာ်ခိဉ်ထံး တၢ်ဘျာသဲစးခိဉ်သ့ဉ်

၂၀၀၈

တၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤစရိ(၂)ဒီးစရိ(၅)လာတၢ်ဘျီဘဉ်အီၤတဖဉ်ဖဲ(၂၀၁၅)

နီဉ်ဝံဉ်ခံကံာ်ဂီၤတနီၤ

- တၢ်ဟ့ဉ်လီၤတၢ်ပာဆၢတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤတဖဉ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ထာတၢ်ခိတၢ်သ့တဖဉ်
- တၢ်နီၤလီၤတၢ်ခိတၢ်သ့ဟဲန့ဉ်ဂံာ်ထံးတဖဉ်(ကျိဉ်စ့ဟဲန့ဉ်အခိ,တၢ်ကူဉ်လဲမၤကၤအခိ)
- န့းအိဉ်ထီဉ်ကျိၤကျဲၤလၢကီၢ်စာ်ဖိဉ်အပဒိဉ်မၤတၢ်အဖီခိဉ်စ့ဟဲန့ဉ်လီၤလၢအဟ့ဉ်နီၤလီၤဝဲသ့သ့ဉ်တဖဉ်.
- ခါဆူမဲာ်ညါသဲစးအသီတဖဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲသ့ခိဖျိလၢကျိဉ်တၢ်ကတိၤအဖျါတၢ်ရဲဘဉ်ဒီးတနီၤတၢ်စူးကါအီၤအခိပညီတလီၤလဲဘဉ်အဖီခိဉ်အိဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ

အပတၢ်

ကွၢ်ဒီးသမံသမိးလံာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဘၣ်ထွဲဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤစရီ(၁),(၂),ဒီး(၅)ဃုာ်ဒီးတၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဖဲ ၂၀၁၅နံၣ်

အပတၢ်

ကရူၢ်တၢ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ပီ(၁၀)မံးနံး

တၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဖဲ ၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ်
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကံၢ်အလဲတဖၣ်ပာ်ဃုာ်ကစီဒီဧါ.(မ့ၢ်လီၤ),(တမ့ၢ်ဘၣ်),
ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်.

အပတၢ်

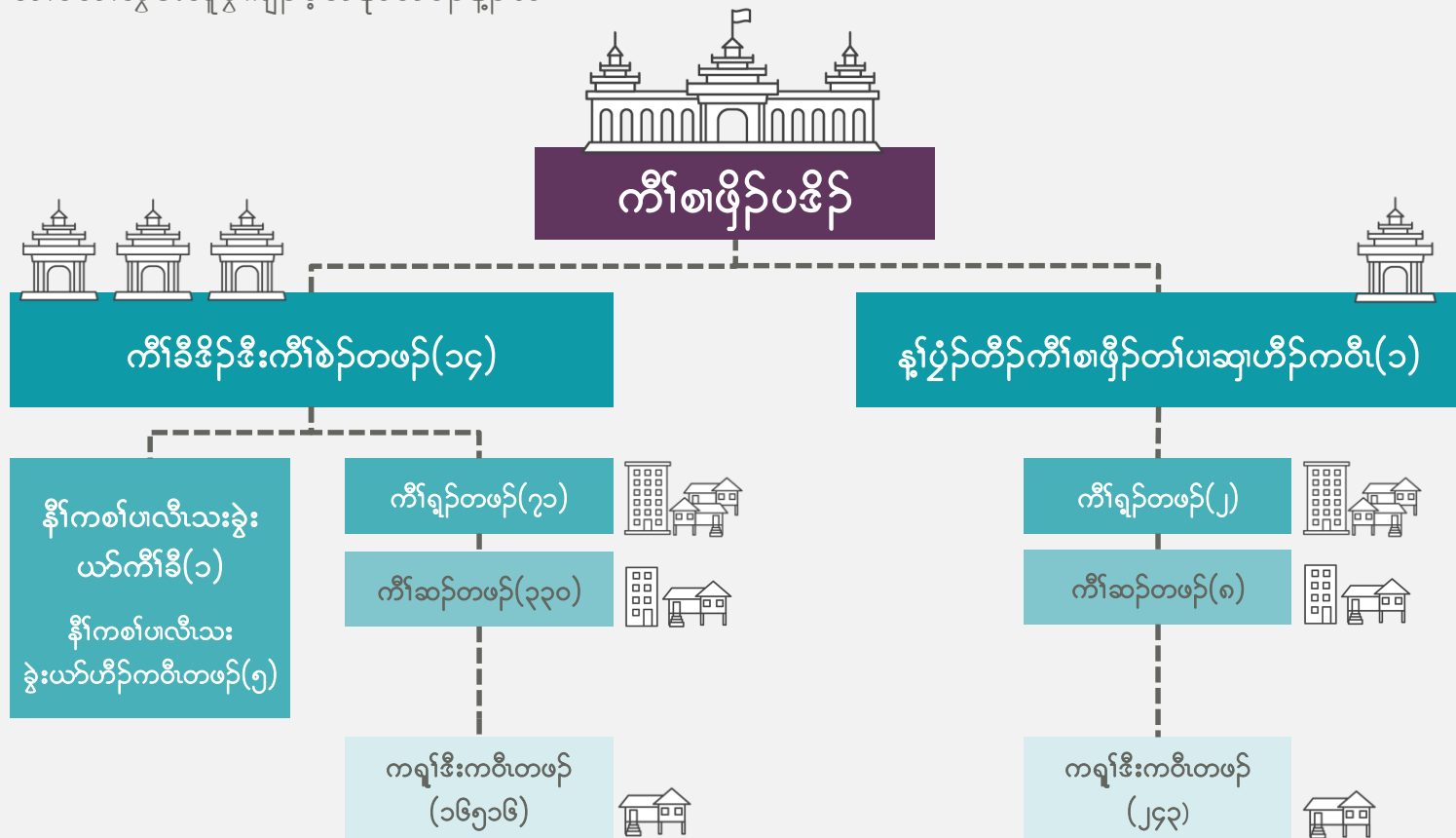

တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်က့ၤကရူၢ်တၢ်တၢ်ပီၣ်တဲသကိးတဖၣ်(၁၀)မံးနံး

ဃုာ်ထီၣ်ပုၤလၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢကရူၢ်အကျါတဂၤ.

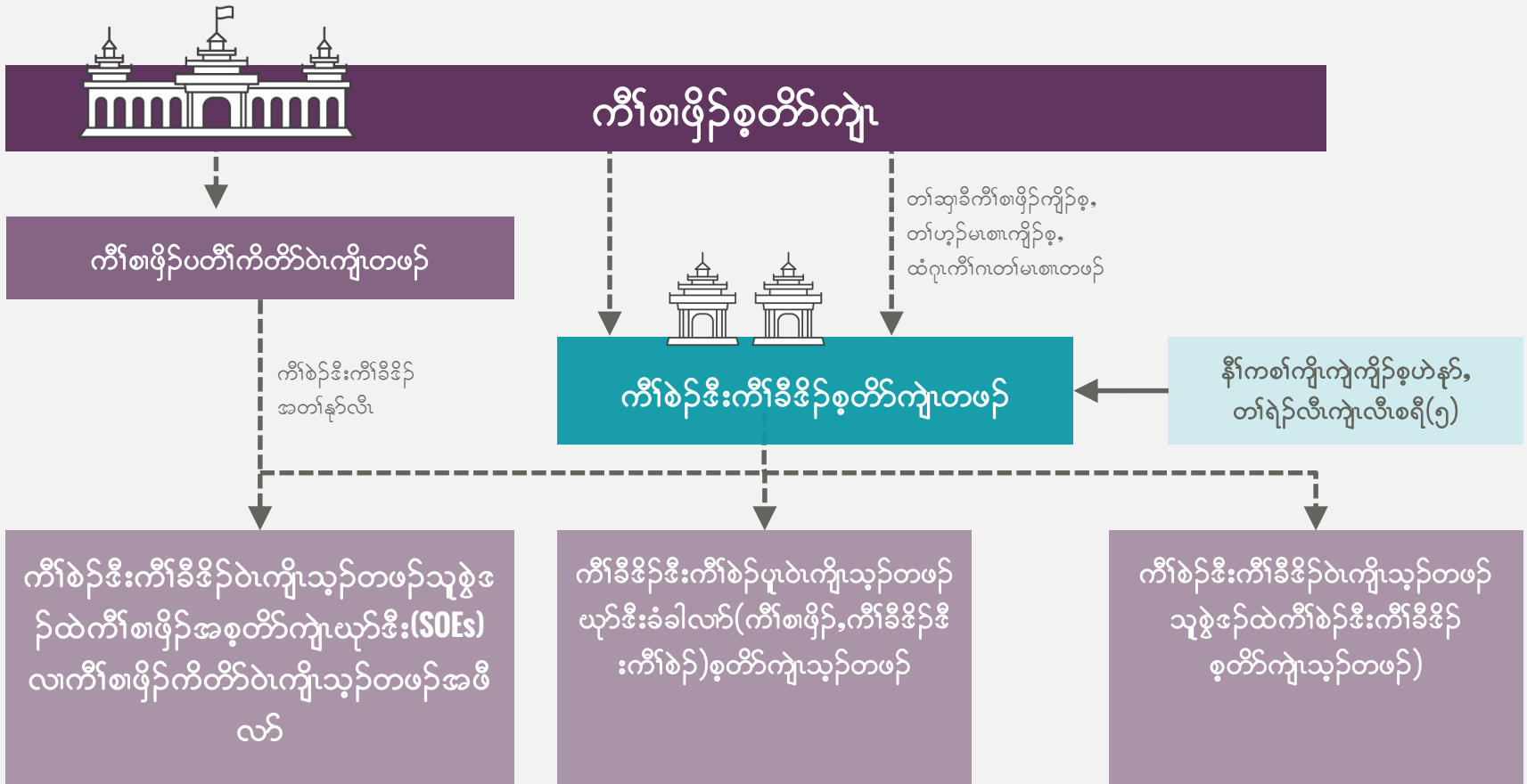
ကိုယ်ပယ်ပုပဒ်တံပတံပးအတံအိဉ်သုဉ်လီသး

၂၀၀၈ကံခိဉ်ထံးတံဘျာသဲးခိဉ်သုဉ်နုဉ်သုဉ်ထီဉ်ဆိလီနုဉ်ဝဲကိဉ်ခိဉ်ဒီးကိဉ်ဝဲအဘျီဉ်တဖဉ်လါအဖိးသဲးနုဉ်လီ.ဟ်ပနီဉ်နုဉ်ဝဲကိဉ်ခိဉ်ဒီးကိဉ်ဝဲအပဒ်လါတံဒုးအိဉ်ထီဉ်သဲးမုဒါတံမတဖဉ်.ဒီးဟ့ဉ်လီစုကိးဝဲကိဉ်ခိဉ်ဒီးကိဉ်ဝဲတဖဉ်အခွဲးအယံလါကထာတံခိဉ်သုဉ်ဒီးသုဉ်စုဉ်စုဟဲနုဉ်တဖဉ်နုဉ်လီ.

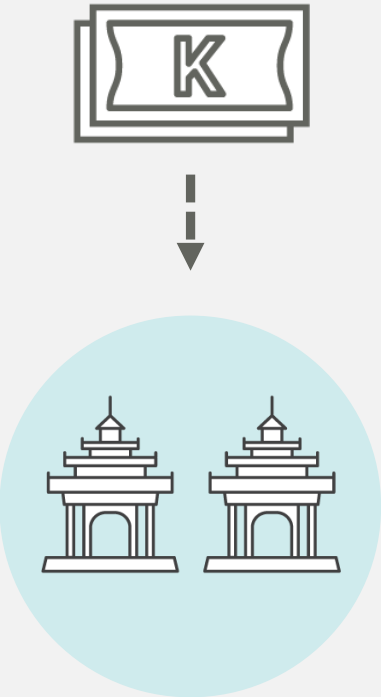

ကိုယ်ပယ်ပုပဒ်တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤသး

ကိုယ်ပယ်ပူးဆောင်ကတိတ်ခဲအံ့ ကျိုဉ်စုဂုၢ်ဝီတၢ်ပၤဆှၢ ရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်

ကိုးခိၣ်ဒိၣ်ဒီးကိုးစဲၣ်တဖၣ်နီၣ်ကစၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံး ကျိုဉ်စုတၢ်ဟဲန့ၢ်

- အါတက့ၢ်တၢ်ဟဲန့ၢ်အိၣ်စ့ၤ
- တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤနီၣ်ဂံၢ်(၅)
ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထၢအါထီၣ်တၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်နီၤလီၤခိၣ်သ့ၣ်တၢ်ဟဲန့ၢ်

- စးထီၣ် ၂၀၁၆- ၂၀၁၇တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအသီသ့ၣ်တဖၣ်
- ၂၀၁၅န့ၣ်တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤဘၣ်ပးတၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၤဒီး
တၢ်ဟဲန့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကိုးစဲၣ်ဒီးကိုးခိၣ်ဒိၣ်ပဒိၣ်
သ့ၣ်တဖၣ်ယုၤအဲၣ်အိၣ်လီၤ

ကျိုဉ်စုတၢ်မၤစၢၤအကလုာ်ကလုာ်

- န့ၣ်တၢ်ဆီတလဲက့ၤတၢ်အိၣ်သးလၢအပူၤကွံာ်ကျိုဉ်စုတၢ်
မၤစၢၤတလၢတပျဲၤဘၣ်ဆူ
တၢ်သုတၢ်စွဲခိၣ်တယၣ်ကျဲၤကပိၤ(formula
based)လၢဘၣ်တၢ်စးထီၣ်သုအီၤဖဲ ၂၀၁၅- ၂၀၁၆
- ကျိုဉ်စုအိၣ်တယၣ်လၢတၢ်နီၤလီၤအီၤနီၣ်နီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤထွဲ
အီၤကီၢ်ခဲဒီးဝဲဒီးကျိုဉ်စုတၢ်မၤစၢၤ
တၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်နီၣ်နီၣ်တအိၣ်ဒီးဘၣ်

ကိုယ်ပိုင်ပူးဆောင်ကတိတ်ခံအံ့ကျင့်စွန့်ဝီတော်ပာဆွာရဲၣ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်

ကျင့်စွန့်ဝီဒီးပနံၣ်တၢ်ကအတၢ်မၤ

- သံးဇိၣ်ကံးဇိၣ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ခိသ့ၣ်မူဒါသ့ၣ်တဖၣ်
- ကိုၣ်ခိဒိၣ်ဒီးကိုၣ်ခိဒိၣ်တၢ်ဘျူလီၤစုအထိးနါသ့ၣ်တဖၣ်
- ကျင့်စွတၢ်ဟဲန့ၣ်အခါ
- တၢ်ဘျူလီၤစုဒီးတၢ်ဆုၣ်ကိၤအခါ
- ပနံၣ်မၤကတၢ်မၤအခါဒီးစံးဖီကဟ့ၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအခါ

မြူၣ်နံၣ်စပဲၣ်လ်

- တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်ဟဲလၢတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသိထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီကရၢသ့ၣ်တဖၣ်

ဝံစိၣ်တီဆုၢ်

- ကြံၤစုဟဲလၢတၢ်စုးကါကျဲဒီးတီၤသ့ၣ်တဖၣ်ခိဖျီ
- ကိုၣ်ခိဒိၣ်ဒီးကိုၣ်ခိဒိၣ်အတၢ်ပာဆွာရဲၣ်ကျဲ
- တၢ်ထၢတၢ်အခါလၢသိလ့ၣ်ဝံစိၣ်တီဆုၢ်ကျဲမ့ၢ်ခိၣ်,
- သန့အခါလၢခိခိၣ်ဒီးထံကျဲဝံစိၣ်တီဆုၢ်
- တၢ်အခါဘၣ်ယးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကဘီ,တၢ်ဘျီဂုၤထီၣ်ဒီးတၢ်အံး
- ထွဲက့ၢ်ထွဲ
- ဝံစိၣ်တီဆုၢ်တၢ်လၢကလံာ်ကျဲ

ဘုၣ်ဖိၣ်မၤညၣ်ဒီးသ့ၣ်ပုၤ

- သ့ၣ်အကလုာ်ကလုာ်အခါ
- ပူထီၣ်ကွံာ်သ့ၣ်ပဟံၣ်ဒီးသ့ၣ်အကိၤလၢတၢ်
- တီယာ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်မၤအိၣ်ညၣ်လၢထံကျိထံကျိပူအခါ
- တၢ်ဖိၣ်ညၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်န့ၢ်အကပအခါ

ဟံၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးထံ

- ဟံၣ်ခိၣ်ကပံာ်အခါအသ့
- ထံခိဒီးထံတမၢ်အခါ

စၢၤထးဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ဖဲဖီကဟ့ၣ်

- ဟံၣ်လၢပနံၣ်ဒီးစၢၤထးအခါ
- ရျဲၣ်နီၣ်သိဒီးကံးသဝံအခါ
- အံးသ့ၣ်အခါ

ဟံၣ်ခွဲဒီးတၢ်ဟးဆုၣ်ထံဆုၣ်ကိုၢ်

- ဟံၣ်ခွဲဒီးတမ့ၢ်အဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အခါ
- တၢ်ဟးဆုၣ်ထံဆုၣ်ကိုၢ်အခါ

ပူၤဂ့ၢ်ဝီ

- ကမ္ဘၢၣ်ကွဲဒီးတၢ်သိၣ်လိကွဲအခါ
- ကမ္ဘၢၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီးအခါ
- ဟံၣ်ယိဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အခါ
- နွဲလၢကျၢၣ်သ့တဖၣ်,တၢ်ဒုတၢ်ဆူ,တၢ်ဂီၤမုၤဒီးအခါ

ကိုၢ်ဘျီၣ်

- ကိုၢ်ဘျီၣ်ဟံပနီၣ်ယာ်စုအိၣ်လိး
- တၢ်ထၢဝဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤအခါသ့ၣ်တဖၣ်

ကိုၢ်စၢၤဖိၣ်အပဒိၣ်

- ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ခိသ့ၣ်စုဟဲန့ၣ်လၢကိုၢ်စၢၤဖိၣ်စုဟဲဖိၣ်

အဂ့ၢ်အဂၤ

- ကမ္ဘၢၣ်ကျိၣ်စုအခါ
- တၢ်ခိလၢတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အဂၤ

ကိုယ်ပယ်ပူးဆောင်ကတိတ်ခဲအံ့ ကျိန်စုဂုတ်ဝီတတ်ပာဆျာ ရဲနဲကျဲသ့တဖန်

တတ်ဟ့နဲနီလီခိသ့ကျိန်စု

- တတ်ဟ့နဲနီလီခိသ့ကျိန်စုဘန်ပးဒီး ၂၀၁၅ တတ်ဘျီဘန်ကုအိန်ဝဲလာ ၂၀၁၈ တတ်ဘျာသဲစးခိန်သ့နဲအပူဒီးတတ်ဟဲနဲဒီးဘန်ပးဒီး တတ်မပနံတတ်ကဲခိသ့ကျိန်စုနဲနီလီ
- ကိတ်ခိဒိန်ဒီးကိတ်ဝဲနဲပဒိန် (၂၀၁၆-၂၀၁၇)ခိသ့ကျိန်စုခဲလတ်ဇုမူးကယာ
  - (တမ့ပနံဟဲနဲလီဆူကိတ်ချာ)တတ်မပနံတတ်ကဲဒီး တတ်ဖိတတ်လံလီခိသ့တတ်ဟဲနဲသ့တဖန်၁၅ မူးကယာ
  - လာကိတ်ဆန်ပူပူနီတကဲခိသ့တတ်ဟဲနဲ(လာအပူ ကွံနီလီဟ့နဲဒီးDAOs)၅မူးကယာ
  - လာကိတ်ဆန်ပူတတ်ဝဲပနီခိသ့(လာအပူကွံနီလီ ဟ့နဲဒီးတတ်ဂုတ်ထိန်ပသီထိန်တတ်မူးတတ်ရက်ကရဲ DAOs)၂မူးကယာ
- တတ်ဟ့နဲနီလီခိသ့ကျိန်စုသ့တဖန်သန့ထိန်အ သးလာအခိန်ထံးခိန်ဘိ (မ့တမ့)တတ်လီစာအခိထံးခိန်ဘိနဲနီလီ

ကိုးပယီးပူဆာကတီၢ်ခဲအံၤ ကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝီတၢ်ပၤဆှၢ ရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်

ကိုးဆၣ်တကျိၣ်ဆၣ်
ကန့ၢ်ဝဲကကျိၣ်၁၀၀

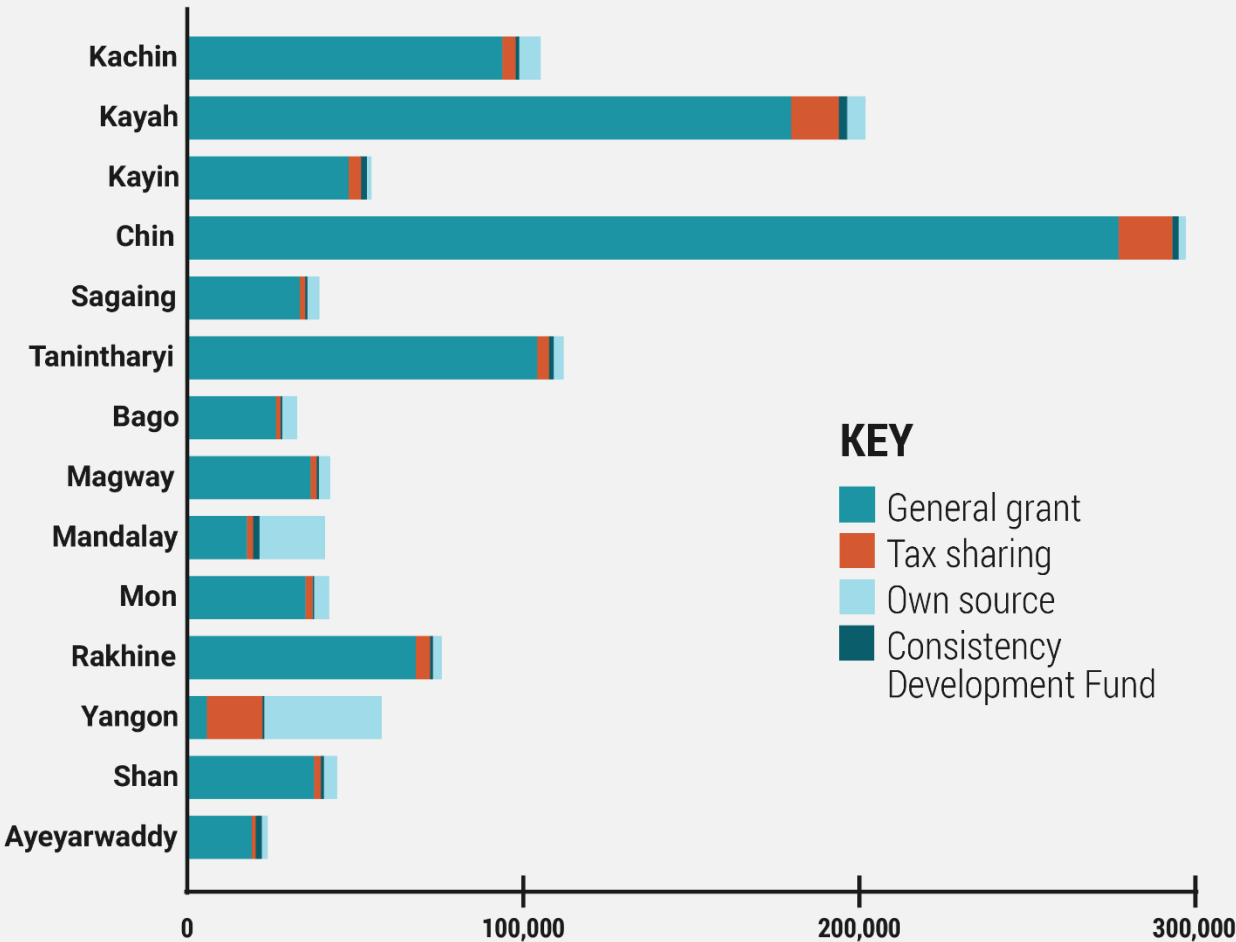

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဂုၤထီၣ် ပသီထီၣ်စ့ဟ်ဖျိၣ်

- ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရိဖဲ ၂၀၁၃-၂၀၁၄
- ဆှၢခီထံကိုးပဒိၣ်စ့ခဲလၢအဖီခိၣ်၁၂၅၀၀၀၀၀
- ကိုးဆၣ်တဘျီစ့ပယီးအကကျိၣ်၁၀၀
  - ပှၤနီၢ်တဂၤအတၢ်ဟဲန့ၢ်တထဲသိးတုၣ်သိးဘၣ်
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဆံးတကလုာ်ဒီးတၢ်ဘျုးလီၤကျိၣ်စ့
တၢ်ဖးတၢ်မၤအဂီၢ်အိၣ်ဒီးစ့ဟ်ဖျိၣ်ကိးန့ၣ်ဒဲးလၢ
လီၤကဝီၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ
  - (CDF)န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤအီၤခိဖျိ
တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်သဲစးဘျီၣ်
  - ယုထၢထီၣ်ခိဖျိတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤအကျိၣ်အက
ပှၤန့ၣ်အိၣ်လၢကိုးဆၣ်အါဘျီကမံးတံးအတၢ်
အံးထွဲကျိၣ်ထွဲအဖီလၢန့ၣ်လီၤ

ကိုးခိဒ်ဒီးကိုးစဲတဖၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၢ်ကျိၣ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်ပှၤနီၤတၢ်အတၢ်ထီၣ်ဃု

၂၀၁၆-၂၀၁၇ကျိၣ်စ့န့ၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤကျိၣ်စ့လၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ဆူ ကီၢ်စဲဒီးကီၢ်ခိဒ်ဒ်အပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်န့ၣ် ဟဲလၢက့ၢ်ဂီၤသၢကလုာ်, -တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤထီၣ်ရီၤ,တၢ်နီၤလီၤခိသ့ၣ်ကျိၣ်စ့ ဟဲန့ၢ်,ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်စ့ပၣ်ဖျိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

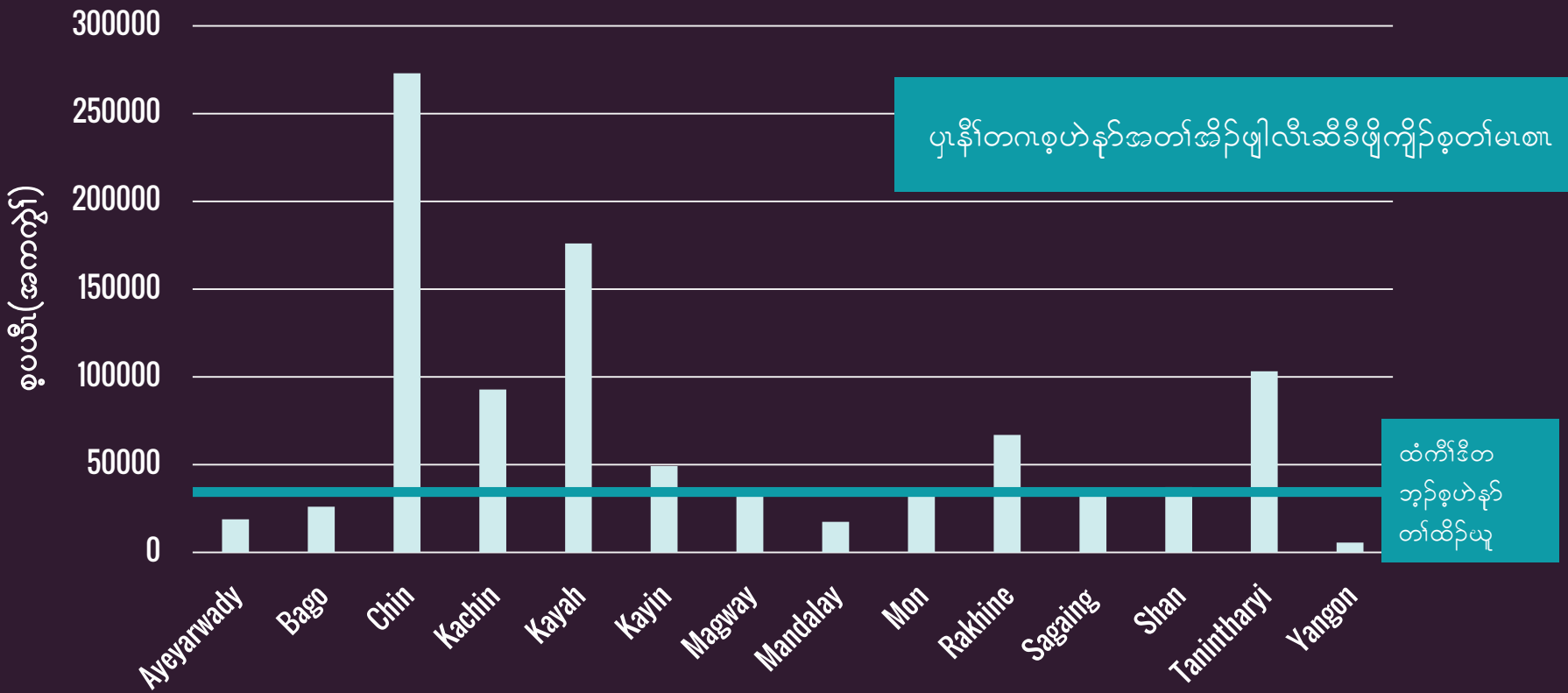
တၢ်ဆူခိထံကီၢ်ကျိၣ်စ့လၢလီၤခါဒၢသးပဒိၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်ထဲကီၢ်ပယီထံကီၢ်တဘျီဇိၤဘၣ်.

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤထီၣ်ရီၤလၢကီၢ်စၢဖျိၣ် ဆူကီၢ်စဲဒီးကီၢ်ခိဒ်ဒ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိၣ်ကတၢၢ်ခံခါတခါန့ၣ်တၢ်နီၤလီၤခိသ့ၣ်, လၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်နီၤဟ့ၣ်လီၤက့ၢ် ကီၢ်စဲဒီးကီၢ်ခိဒ်ဒ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအထၢန့ၢ်ဝဲတၢ်ခိ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဆူထီၣ်ဝဲဆူကီၢ်စၢဖျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

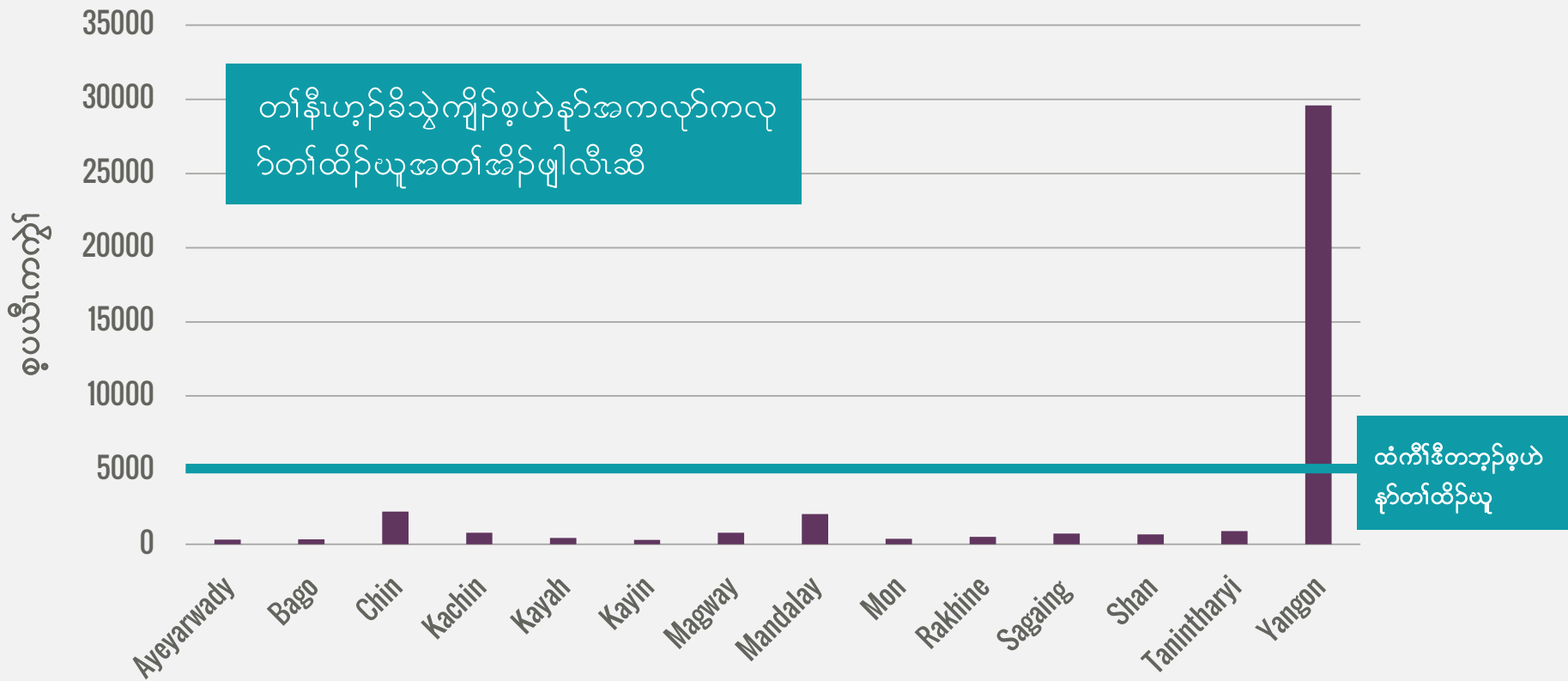
ကိုးခိဒ်ဒီး: ကိုးစဲပုတၢ်ဆှၢ်ခိကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢအကလုာ်ကလုာ်

၂၀၁၆-၂၀၁၇ကျိၣ်စ့နံၣ်

ကိုးဒိဒ်ဒီး: ကိုးစဲပူတန်နီဟ့ဒ်ခိသွဲကျိန်စ့တဟဲန့ဒ်အတတ်ထိန်ယူ

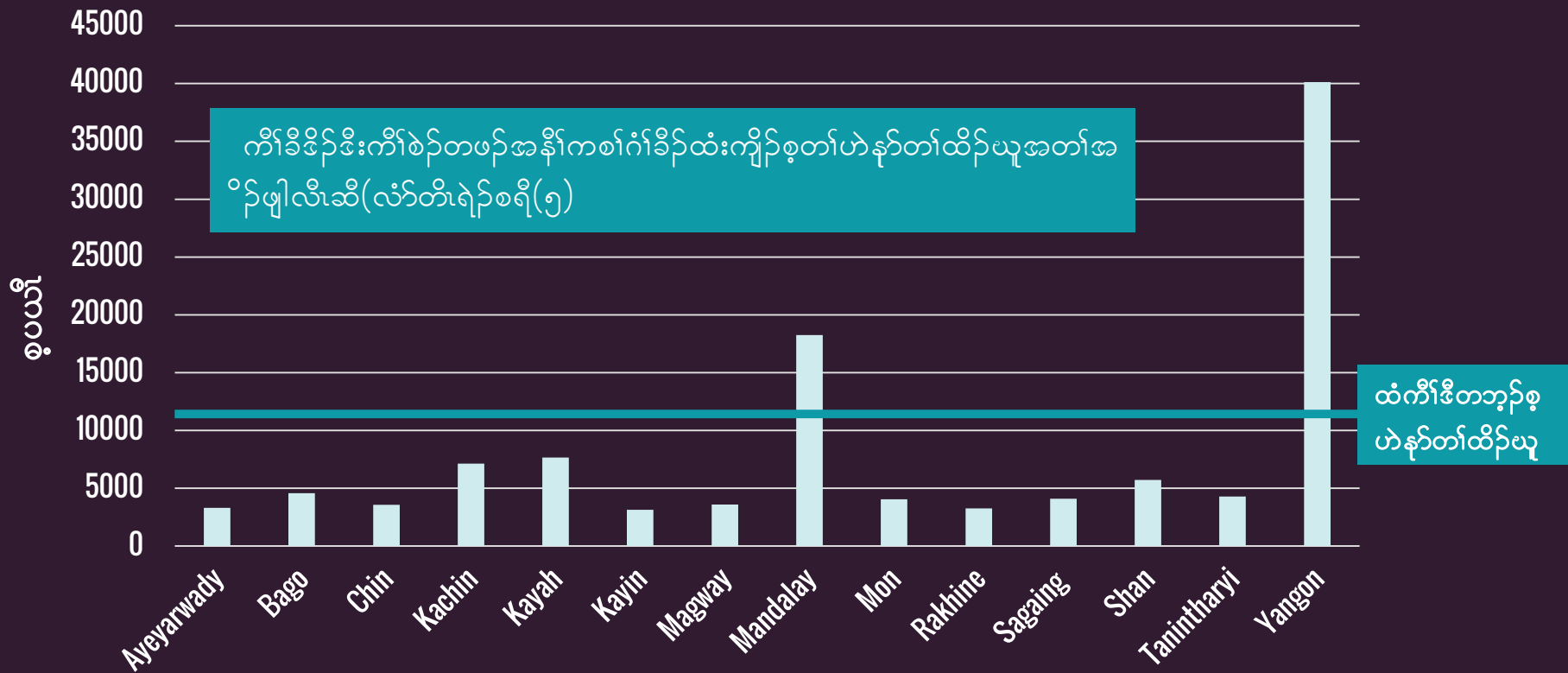
၂၀၁၆-၂၀၁၇ ကျိန်စ့နံန

ကိုးဒိဒိဒ်ဒီးကိုးဝဲဒ်တဖၣ်အနီၣ်ကစၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိအတၢ်ထီၣ်ယူ

၂၀၁၆-၂၀၁၇ကျိၣ်စ့န့ၣ်

တၢ်စၢဖှိၣ်က့ၤ နီၣ်ဝံၣ်ခံ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ သ့ၣ်တဖၣ်

- ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကျိၣ်စ့ၣ်ဝီမ့ၢ်တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့တဖၣ်လၢပဒိၣ်အပတီၢ်ပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဝဲ(ကီၣ်)တခါလၢဒုးစဲဘူးဝဲမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ကရၢဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကျိၣ်စ့ၣ်ဝီသန့မ့ၢ်တၢ်လဲလိာ်သးဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အကျိၤအကျဲတခါလၢကီၢ်ပယီၤပူၤန့ၣ်လီၤ
- ၂၀၀၈သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤအီၤတနီၤလၢနီၣ် ၂၀၁၅န့ၣ်ပၤဖျါအါထီၣ်ကျိၣ်စ့မူဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤအသက့ၢ်လၢကီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဒီးကီၢ်ဖဲၣ်တဖၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ
- ကီၢ်ခိၣ်ဒိၣ်ဒီးကီၢ်ဖဲၣ်အနီၢ်ကစၢ်ကျိၣ်ကျဲလၢကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်န့ၣ်အါတက့ၢ်အိၣ်စ့ၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ
- ကီၢ်ခိၣ်ဒိၣ်ဒီးကီၢ်ဖဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢကီၢ်စၢဖှိၣ်ပဒိၣ်ဆၢခီစ့တၢ်မၤစၢန့ၣ်လီၤ
- ကီၢ်ခိၣ်ဒိၣ်ဒီးကီၢ်ဖဲၣ်ပူၤပုၤနီၢ်တဂၤကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢတၢ်ဟဲန့ၣ်အတၢ်လီၤဆီလိာ်သးအိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ
- မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤခဲလၢန့ၣ်ကီၢ်ဖဲၣ်ပူၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲပုၤနီၢ်တဂၤကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်ခီဖျိကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢအါန့ၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်ဒိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ

တၢ်ဂၤလိ

- အပတီၢ် ၁ ဃုမၤလိကွၢ်ကဒါက့ၤပုၤနီၢ်တၢ်ကၠိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၢ်အတၢ်ထီၣ်ယုၤလၢတၢ်ရဲၤပုၤအိၤဖဲ (စလဲး)ပုၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- အပတီၢ် ၂ ကရူၢ်တၢ်တၢ်ပီၣ်တဲသကိး(၁၀)မံးနံး ကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၢ်အတၢ်လီၤဆီအယိကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤဒါ.မ့ၢ်အိၣ်(မ့တမ့ၢ်) မ့ၢ်တအိၣ်,ဒီးဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်.
- အပတီၢ် ၃ ကရူၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါ(၁၀)မံးနံး ဃုထၢထီၣ်ကရူၢ်ခါၣ်စးတၢ်လၢကဖျါထီၣ်တၢ်.